

Samorządowy
Zespół Szkół Nr 1
w Opatowie

SAMORZĄDOWY ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1 W OPATOWIE
GIMNAZJUM NR 1

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

Termin realizacji 2015-2018

SPIS TREŚCI

- I. Podstawy prawne programu.
  - II. Wstęp.
  - III. Diagnoza problemów.
  - IV. Cele i zadania programu profilaktyki.
  - V. Plan realizacji działań (ogólny).
- Działania skierowane do młodzieży:
1. Model informacyjny.
  2. Model edukacyjny.
  3. Działania zorientowane na właściwy wybór.
  4. Kształtowanie dojrzałej postawy wobec życia.
  5. Przygotowanie do pełnienia nowych ról społecznych.
  6. Działania alternatywne.
- VI. Plan realizacji działań (szczegółowy).
  1. Zapobieganie paleniu papierosów przez uczniów.
  2. Zapobieganie picciu alkoholu.
  3. Zapobieganie uzależnieniu młodzieży od narkotyków.
  4. Wpływ dopalaczy na organizm człowieka.
  5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy i agresji.
  6. Zapobieganie wagarom.
  7. Ochrona młodzieży przed stresem i jego skutkami.
  8. Zapobieganie wczesnej inicjacji seksualnej.
  9. Zapobieganie używaniu wulgaryzmów.
  10. Zapobieganie próbom samobójczym.
  11. Wpływ właściwego odżywiania na człowieka.
- VII. Oczekiwane efekty profilaktyki pierwszorzędowej.
  - VIII. Działania skierowane do rodziców.
  - IX. Działania skierowane do nauczycieli.
  - X. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu profilaktyki.
  1. Obowiązki dyrektora szkoły.
  2. Obowiązki pedagoga szkolnego.
  3. Obowiązki nauczycieli i wychowawców.
  4. Obowiązki rodziców.
- XI. Zadania szkoły w zakresie profilaktyki drugorzędowej.
  - XII. Zadania szkoły w zakresie wzmacniania czynników chroniących.
  - XIII. Formy współpracy z rodzicami w rozwiązywaniu problemów młodzieży.

- XIV. Procedura interwencyjna.
- XV. Instytucje wspierające szkołę w działaniach profilaktycznych.
- XVI. Korelacje pomiędzy szkolnymi programami: wychowawczym i profilaktycznym.
- XVII. Ewaluacja programu.

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483).
2. Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 i 527).
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Z 2003 r. Nr 24, poz. 198).
8. Ustawa z dnia 28 listopada 2014r. o zmianie ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U., poz. 35)
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624).
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458).
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 11, poz. 114).
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 11 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno – pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. Nr 5, poz. 46).
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).
14. Statut Samorządowego Zespołu Szkół nr 1 w Opatowie.
15. Program Wychowawczy Samorządowego Zespołu Szkół nr 1 w Opatowie.

II. WSTĘP

Szkolny program profilaktyki jest programem profilaktyki środowiskowej, w którym obiektem działań jest całe środowisko szkolne.

Profilaktyka to proces wspierający zdrowie psychiczne i fizyczne poprzez pomoc potrzebną uczniowi do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz towarzyszenie mu w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom, a także umożliwienie mu osiągnięcia satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego życia.

Program profilaktyki w Samorządowym Zespole Szkół Nr 1 w Opatowie jest wynikiem diagnozy, w której uwzględniono potrzeby rozwojowe uczniów, potrzeby wynikające ze specyfiki środowiska szkoły oraz przemian społeczno – ekonomicznych w kraju.

Podstawowym założeniem tego programu jest eliminowanie rozpoznanych czynników ryzyka i wzmacnianie czynników chroniących.

W działaniach swych koncentrujemy się na:

- **profilaktyce pierwszorzędowej** kierowanej do całej społeczności uczniowskiej, mającej na celu promocję zdrowia i zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami destrukcyjnymi, kierowanej również do nauczycieli i innych pracowników szkoły, a także do rodziców uczniów,
  - **profilaktyce drugorzędowej** kierowanej do uczniów o wysokim ryzyku dysfunkcjonalności, pomagając im w jego redukcji.
- Tę formę profilaktyki będą realizować specjaliści współpracujący ze szkołą.

Działania profilaktyki pierwszorzędowej będą prowadzone na trzech poziomach:

- **informacyjnym** – są to działania pomocne w profilaktyce, same nie prowadzą bowiem do redukcji zachowań,
- **edukacji psychologicznej i społecznej** – to działania, które dostarczają wiedzy i umiejętności przydatnych, korzystnych lub wręcz niezbędnych do tego, by uczniowie byli w stanie sami lepiej radzić sobie z zagrożeniami, np. uzależnieniem, stresem itp. Są bardzo wiarygodne, efektywne i najskuteczniejsze ze wszystkich działań zapobiegających uzależnieniom,
- **działalności alternatywnej** – działania te mają zaspokoić potrzeby młodych ludzi, np. do bycia zadowolonym, odprężonym, potrzeby zabawy i kontaktu z innymi.

Program profilaktyki jest spójny z programem wychowawczym, harmonizuje również z:

- przedmiotami nauczania,
- godzinami do dyspozycji wychowawcy,
- zajęciami pozalekcyjnymi.

Realizacja programu po zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców spoczywa na wszystkich nauczycielach i pracownikach administracji i obsługi szkoły, przy współpracy ze specjalistami z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i innych instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny wraz z ekspertami wśród rodziców.

Profilaktyka w Samorządowym Zespole Szkół Nr 1 w Opatowie ma charakter:

- działań zintegrowanych ze szkolnym zestawem programów nauczania,
- samodzielnych programów profilaktycznych skoncentrowanych wokół specyficznych celów i zadań, niezależnie od realizowanych programów nauczania,
- działań incydentalnych, które są formą odpowiedzi na konkretne zdarzenia zaistniałe w szkole lub środowisku.

Program profilaktyki podlega ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej i obowiązuje przez okres **3 lat**.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW

Spośród wszystkich faz rozwojowych okres dojrzewania stanowi szczególną fazę w życiu człowieka. Z perspektywy psychospołecznej właśnie wtedy dokonują się najważniejsze zmiany w zakresie obrazu siebie i społecznej percepcji jednostki, formowane są nowe wzorce relacji interpersonalnych, gwałtownie wzrasta liczba nowych doświadczeń osobistych i społecznych, rozwijane są umiejętności pozwalające na kształtowanie się poczucia własnej kompetencji. Tempo oraz sposoby osiągania celów rozwojowych zależą zarówno od samego nastolatka jak i od osób, z którymi się kontaktuje. Okres dojrzewania nie jest więc biernym oczekiwaniem na dorosłość i dojrzałość. Wręcz przeciwnie – w tej fazie życia ludzie są bardzo aktywni, eksperymentują z nowymi zachowaniami, poszukują nowych ról, nabywają nowych doświadczeń, a tym samym stają się innymi ludźmi o nowych prawach i obowiązkach, mającymi nowe potrzeby i oczekiwania, wypełniającymi nowe zadania. W procesie tym niezwykle ważną rolę odgrywają znaczące osoby dorosłe, a zwłaszcza rodzice i nauczyciele. (Z. Gaś 1997)

DIAGNOZA PROBLEMÓW – POTRZEBY UCZNIÓW

PROBLEMY MŁODZIEŻY	POTRZEBY WYNIKAJĄCE Z PROBLEMÓW
1. Problemy okresu dojrzewania: <ul style="list-style-type: none"> – biologiczne, np. zmiany w wyglądzie, – społeczne, np. trudności w nawiązywaniu kontaktów, – psychiczne, np. „huśtawka” uczuć, – prawne, np. brak odpowiedzialności za swoje postępowanie.	<ul style="list-style-type: none"> – potrzeba samoakceptacji, – potrzeba pozytywnego obrazu własnej osoby, – potrzeba rzetelnej informacji na temat dojrzewania, – potrzeba informacji na temat odpowiedzialności karnej dotyczącej nieletnich i młodocianych.
2. Problemy zdrowotne: <ul style="list-style-type: none"> – niewłaściwe odżywianie, – choroby, np.: bulimia, anoreksja, alergie, otyłość i inne, – wczesna inicjacja seksualna, – nerwice, choroby psychiczne, – niktynizm, alkoholizm, narkomania, lekomania.	<ul style="list-style-type: none"> – potrzeba dobrych wzorców w rodzinie, szkole i mediach, – potrzeba uświadamiania konieczności leczenia, – potrzeba asertywności i rzetelnej wiedzy na temat skutków przedwczesnej inicjacji seksualnej, – potrzeba miłości i akceptacji, – potrzeba rzetelnej wiedzy o zagrożeniach i eliminowanie mitów związanych z uzależnieniem, – potrzeba szczęścia i zadowolenia, – potrzeba zabawy i odpoczynku, – potrzeba zachowań asertywnych.

<p>3. Problemy związane z kryzysem autorytetu dorosłych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieporozumienia w domu, - kłopoty w szkole, - kwestionowanie wartości dorosłych, - kwestionowanie autorytetów. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba autonomii i samodzielności, - potrzeba sukcesu w nauce, - potrzeba czytelnych i klarownych wymagań i oczekiwań rodziców i nauczycieli, - potrzeba konstruktywnych wzorców w rodzinie, szkole i mediach.
<p>4. Problemy związane z wysokim poziomem neurotyzmu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skłonność do przeżywania stanów lękowych, - niska odporność na stresy, - problemy adaptacyjne w nowym środowisku. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba satysfakcji, miłości oraz radości w życiu, - potrzeba radzenia sobie w trudnych sytuacjach, - potrzeba akceptacji.
<p>5. Problemy natury psychicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak umiejętności nawiązywania kontaktów, - mankamenty komunikowania się, - trudności w kontaktach z rówieśnikami, - różne formy agresji. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba kontaktu z rówieśnikami, - potrzeba akceptacji w grupie rówieśniczej, - potrzeba poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości, - potrzeba umiejętności wyrażania swoich uczuć.
<p>6. Problemy tkwiące w środowisku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - adaptacyjno – integracyjne w nowym środowisku szkolnym, - problemy w nauce, - niedostatek ekonomiczny, - patologia rodziny, uzależnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba bezpieczeństwa i akceptacji, - potrzeba sukcesów w nauce, - potrzeba bezpieczeństwa, - potrzeba satysfakcji i zadowolenia z życia.

IV. CELE I ZADANIA PROGRAMU PROFILAKTYKI

Meta – cel:

Promowanie zdrowego stylu życia, ochrona uczniów przed zagrożeniami.

Tworzenie szkoły przyjaznej uczniom, nauczycielom i rodzicom.

Cele główne programu:

1. Wykształcenie umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy styl życia;
2. Wspieranie rodziców w procesie wychowania;
3. Zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej i terapeutycznej;
4. Ochrona młodzieży przed zdrowotnymi i społecznymi skutkami nikotynizmu;
5. Pokazanie uczniom perspektywy zdrowego życia i drogi do satysfakcji osobistych bez używania alkoholu;
6. Zapobieganie problemom związanym z uzależnieniem młodzieży od narkotyków;
7. Rozwijanie tolerancji na odmiennosc innych;
8. Ochrona młodzieży przed dopalaczami;
9. Przeciwdziałanie kradzieżom na terenie szkoły i poza szkołą;
10. Ochrona uczniów przed skutkami wagarów;
11. Ukazanie uczniom wpływu zdrowego odżywiania na prawidłowe funkcjonowanie człowieka;
12. Zapobieganie przedwczesnej inicjacji seksualnej;
13. Zwiększenie umiejętności młodzieży w radzeniu sobie ze stresem;
14. Zapobieganie próbom samobójczym;
15. Dbalosc o czystosc i piękno języka polskiego.

Cele szczegółowe programu:

1. Przekazywanie prawdziwych i rzetelnych informacji o zjawisku, którego profilaktyka dotyczy;
2. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych, a w szczególności umiejętności empatycznych, współpracy, komunikowania się oraz rozwiązywania konfliktów;
3. Kształtowanie umiejętności intrapersonalnych, a w szczególności samoświadomości, samooceny i samodyscypliny;
4. Kształtowanie świadomych wzorców konsumpcyjnych;
5. Rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów, obejmujących m. in. zdolność do wybierania pozytywnych a nie negatywnych stylów życia;
6. Kształtowanie umiejętności właściwych wyborów związanych ze zdrowym odżywianiem się;
7. Rozwijanie związków z grupą społeczną i poczucia odpowiedzialności za grupę, do której jednostka przynależy (rodzina, klasa, lokalna społeczność, ogół społeczeństwa);
8. Rozwijanie dojrzałej odpowiedzialności obejmującej m. in. styl życia, postawy wobec odurzania się środkami uzależniającymi, wobec przemocy, przestępczości itd.;
9. Wpływanie na rozwój środowiska rodzinnego i szkolnego, które podnosiłoby jakość życia wszystkich jego członków;
10. Umożliwianie wczesnego rozpoznawania i diagnozowania zagrożeń oraz rozwijania strategii przeciwdziałania, bazujących na znajomości przyczyn szkodliwych uwarunkowań;

11. Budowanie konsekwentnej polityki szkolnej wobec uczniów palących papierosy;
12. Uświadomienie młodzieży szkodliwości palenia tytoniu oraz narażania osób niepalących na tzw. palenie bierne, równie niebezpieczne jak palenie czynne;
13. Uczenie młodzieży podejmowania racjonalnych decyzji związanych z alkoholem, uczenie umiejętności radzenia sobie z naciskami płynącymi ze strony grupy rówieśniczej i reklamy;
14. Dostarczenie rodzicom wskazówek pomocnych w zapobieganiu piciu alkoholu przez ich dzieci, zainicjowanie działalności profilaktycznych, które każdy rodzic może podjąć we własnym domu;
15. Dostarczenie uczniom wiedzy na temat uszkodzeń zdrowia psychicznego i fizycznego spowodowanych brakiem narkotyków oraz dopalaczy;
16. Zwiększenie oddziaływań w zakresie poszerzania wiedzy nauczycieli i rodziców, dotyczącej problematyki związanej z używaniem narkotyków i innych środków odurzających;
17. Kształtowanie u uczniów postawy mądrej akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań innych ludzi;
18. Dostarczanie nauczycielom i wychowawcom metod, narzędzi i procedur oraz wykształcenie umiejętności pozwalających na samodzielne przeciwdziałanie agresji wśród młodzieży;
19. Kształtowanie postaw szacunku do mienia własnego, cudzego i społecznego;
20. Dostarczenie uczniom informacji o konsekwencjach moralnych i odpowiedzialności karnej za przywłaszczenie cudzego mienia;
21. Zapobieganie obniżonej frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych;
22. Zapobieganie niepowodzeniom uczniów w nauce i organizowanie pomocy wyrównawczej;
23. Stworzenie uczniom poczucia bezpieczeństwa w szkole, zapobiegającego powstawaniu u uczniów postaw lękowych, które są główną przyczyną wagarów;
24. Ostrzeżenie uczniów przed najbardziej kontrowersyjnymi wspólnotami i nowymi ruchami religijnymi (sektami);
25. Ukazanie uczniom technik psychomanipulacji prowadzących do szybkiej zmiany stanu świadomości, stosowanych przez liderów sekt;
26. Kształtowanie prawidłowego stosunku młodzieży do wartości i norm związanych z miłością;
27. Uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z przedwczesnej inicjacji seksualnej;
28. Zapobieganie próbom samobójczym;
29. Ukierunkowanie uwagi młodzieży na pozytywne i negatywne skutki stresu oraz ich wpływ na zdrowie, samopoczucie i sprawność psychospołeczną;
30. Kształtowanie umiejętności zapobiegania negatywnym skutkom stresu i redukcji napięcia emocjonalnego;
31. Zachęcanie młodzieży do stosowania w mowie i piśmie pięknej polszczyzny;
32. Dostarczanie uczniom przykładów pięknej mowy z literatury, filmu, telewizji, prasy i życia szkolnego.

ZADANIA PROGRAMU UKIERUNKOWANE SĄ NA:

1. Promowanie rozwoju jednostek w kierunku realizowania ich potencjalnych możliwości – tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi;
2. Promowanie zdrowego stylu życia;
3. Przeciwdziałanie destrukcyjnym czynnikom takim jak: ryzyko utraty zdrowia i bezpieczeństwa, stresy rodzinne i szkolne, przemoc, izolacja społeczna, nikotynizm, alkoholizm, narkomania, dopalacze, przestępczość, prowadzenie niezdrowego stylu życia, trudności finansowe, niewłaściwe warunki mieszkaniowe itp.;
4. Włączenie młodzieży w organizowanie i odpowiedzialne kontrolowanie swojego życia domowego i szkolnego (z uwzględnieniem problematyki wolności od środków odurzających);
5. Umożliwienie młodzieży kontaktu z placówkami przeznaczonymi do pomagania ludziom w pokonywaniu trudności, czemu winno towarzyszyć przekonanie młodzieży, że nie jest ona odpowiedzialna za problemy, jakie przeżywają inni ludzie, ale jest zobowiązana do pomagania im.

W zakresie wiedzy dąży się do tego, aby wyposażyć młodego człowieka w:

1. Informacje dotyczące sposobów skutecznego radzenia sobie z przeżywanymi lękami, wynikającymi zarówno z problemów osobistych, jak i interakcji rówieśniczych;
2. Wiedzę o specyfice i chemicznej naturze poszczególnych środków odurzających i ich interakcjach;
3. Wiedzę o istocie wpływów środków odurzających na fizjologię układów: krążenia, oddechowego, nerwowego i rozrodczego;
4. Wiedzę o wpływie środków odurzających na sprawność koordynacji psychoruchowej, co jest szczególnie ważne przy prowadzeniu pojazdów mechanicznych oraz uprawianiu sportu;
5. Informacje o społecznych kosztach uzależnień;
6. Informacje prawne dotyczące odpowiedzialności karnej za przywłaszczenie cudzego mienia;
7. Wiedzę o wpływie zdrowego stylu życia na organizm człowieka;
8. Wiedzę o istocie działania i wpływu środków społecznego przekazu na zachowanie człowieka (zwłaszcza dzieci i młodzieży).

W zakresie wartości młodzież winna zrozumieć, że stopniowo zwiększa się jej stopień swobody, ale równocześnie zwiększa się jej poziom odpowiedzialności. Młodzież powinna:

1. Umieć praktycznie zastosować zdobytą wiedzę i przewidywać skutki własnego działania;
2. Umieć budować koncepcję swojego życia i realizować wcześniej określone cele w oparciu o uczciwość i rzetelną pracę;
3. Umieć radzić sobie ze stresem, mieć zdrowy dystans do przeciwności losu oraz umieć odróżniać drobne niepowodzenia od prawdziwych problemów;
4. Rozwijać poczucie własnej wartości i akceptować pozytywne aspekty własnego dojrzewania i rozwoju.

V. PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ (OGÓLNY).

DZIAŁANIA SKIEROWANE DO MŁODZIEŻY:

1. MODEL INFORMACYJNY.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Zapoznanie uczniów z obowiązującymi regulaminami.	<ul style="list-style-type: none"> – Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych ze Statutem Szkoły, WSO, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki, – Godziny wychowawcze dotyczące praw i obowiązków uczniów,
2. Tworzenie bezpiecznego, wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy środków uzależniających, – Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy psychicznych, ekonomicznych i społecznych skutków uzależnień, – Organizowanie spotkań z osobami zajmującymi się zawodowo profilaktyką, – Spotkania z pracownikami PPP, Policji, Sądu Rodzinnego itp., – Profilaktyczne spektakle teatralne, – Programy profilaktyczne dotyczące uzależnień.
3. Propagowanie zdrowego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, lekcje biologii, lekcje wychowania do życia w rodzinie, których tematyka dotyczy okresu dojrzewania, – Spotkania z pielęgniarką szkolną, – Spotkania z rodzicami, – Dyskusje po obejrzeniu filmów na godzinach wychowawczych i lekcjach wychowania do życia w rodzinie, – Spotkania z pracownikami Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Opatowie na temat HIV-AIDS, – Profilaktyka raka piersi, – Badania wad postawy, – Godziny wychowawcze i lekcje biologii których tematyka dotyczy zasad właściwego odżywiania, – Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy higieny pracy umysłowej, – Godziny wychowawcze na temat uczenia się, – Spotkania z pracownikami PPP, – Godziny w bibliotece szkolnej na temat literatury wskazującej techniki uczenia się.
4. Diagnozowanie potrzeb bytowych.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze na temat pomocy materialnej, – Indywidualne rozmowy z uczniami mające na celu rozpoznawanie sytuacji materialnej uczniów.
5. Diagnoza zachowań – rozpoznawanie sytuacji ryzykownych.	<ul style="list-style-type: none"> – Nauczyciele i wychowawca prowadzą obserwacje uczniów, – Wychowawcy i pedagog rozpoznają sytuację rodzinną młodzieży, – Pedagog prowadzi rozmowy z uczniami i wychowawcami.

2. MODEL EDUKACYJNY.

Działania zorientowane na osobę i wspieranie jej rozwoju.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Kształtowanie i wzmacnianie pozytywnego i realnego poczucia własnej wartości.	<ul style="list-style-type: none"> – Zajęcia integracyjno – adaptacyjne dla uczniów klas I, – Tworzenie okazji do wzajemnego poznania się poprzez imprezy klasowe (dyskoteki, rajdy, wycieczki, Andrzejki, wigilie klasowe itp.), – Ustalenie z klasą kontraktu, który uwzględni zasady obowiązujące obie strony: uczeń – nauczyciel,
2. Przeciwdziałanie sytuacjom stresowym.	<ul style="list-style-type: none"> – Pomoc koleżeńska w nauce, – Indywidualna pomoc i opieka nad uczniami posiadającymi opinię z PPP, – Godziny wychowawcze dotyczące asertywności i radzenia sobie w sytuacjach trudnych, – Indywidualne rozmowy pedagoga z uczniami, mające na celu rozładowanie napięcia emocjonalnego, powstałego na tle niepowodzeń szkolnych, konfliktów z rodzicami lub rówieśnikami,
3. Kształtowanie umiejętności pracy w grupie.	Zajęcia z zakresu: <ul style="list-style-type: none"> – poszanowania odmienności, – komunikacji werbalnej i pozawerbalnej,
4. Prowadzenie edukacji antyuzależnieniowej.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, lekcje biologii i chemii, których tematyka dotyczy uzależnień, – Program profilaktyki uzależnień „Zanim spróbujesz” dla młodzieży z klas I Gimnazjum, – Projekcje filmów o tematyce profilaktycznej, – Profilaktyczne spektakle teatralne, – Gazetki ścienne, – Ulotki, – Włączenie się w ogólnopolskie akcje prozdrowotne, – Wywiadówki profilaktyczne dla rodziców.

3. DZIAŁANIA ZORIENTOWANE NA WŁAŚCIWY WYBÓR.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Kształtowanie asertywnych postaw.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, na których podejmowana jest tematyka asertywności, – Realizacja na godzinach wychowawczych tematów dotyczących systemu wartości i kształtowania charakteru, – Poprzez analizę postaw życiowych bohaterów literackich kształtować bądź korygować postawy moralne i myślenie wartościujące uczniów.
2. Zapoznanie z zasadami skutecznej komunikacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy komunikacji werbalnej i pozawerbalnej.
3. Kształtowanie pozytywnego obrazu siebie.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, na których podejmowana jest tematyka dotycząca samooceny i poczucia własnej wartości, – Promowanie sukcesów młodzieży (artystycznych, naukowych, sportowych itp.) poprzez pochwały i nagrody,

	<ul style="list-style-type: none"> - Wdrażanie uczniów do systematycznej pracy nad sobą i samowychowania.
4. Profilaktyka chorób XXI wieku.	<ul style="list-style-type: none"> - Omawianie tematyki dbałości o zdrowie na godzinach wychowawczych, lekcjach biologii, wychowania fizycznego, wychowania do życia w rodzinie, - Gazetki ściennie i ulotki, - Udział w ogólnopolskich akcjach prozdrowotnych.

4. KSZTAŁTOWANIE DOJRZALEJ POSTAWY WOBEC ŻYCIA.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych za podejmowane decyzje i zachowania.	<ul style="list-style-type: none"> - Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy właściwych wyborów, - Działalność uczniów w organizacjach uczniowskich, - Godziny wychowawcze i lekcje religii, których tematyka dotyczy hierarchii wartości i ideałów, - Dyskusje na języku polskim o wzorcach osobowych i literaturze, filmie, sztuce teatralnej itp.
2. Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go.	<ul style="list-style-type: none"> - Spotkania z policją, - Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy obowiązków ucznia i odpowiedzialności za ich lekceważenie.
3. Kształtowanie właściwych postaw wobec uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> - Godziny wychowawcze, lekcje biologii i wychowania do życia w rodzinie których tematyka dotyczy zdrowotnych i społecznych skutków uzależnień, - Filmy i spektakle teatralne, których tematyka dotyczy uzależnień i dyskusje na godzinach wychowawczych.
4. Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu.	<ul style="list-style-type: none"> - Spotkania z psychologiem z PPP, - Udział młodzieży w akcjach „Dni otwarte”, - Udostępnianie uczniom materiałów informacyjnych przysyłanych szkoły średnie,

5. PRZYGOTOWANIE DO PEŁNIENIA NOWYCH RÓL SPOŁECZNYCH.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Przygotowanie do zdawania egzaminów gimnazjalnych.	<ul style="list-style-type: none"> - Przekazanie uczniom informacji dotyczących egzaminu gimnazjalnego, - Spotkania z absolwentami, - Udział młodzieży w Dniach Otwartych organizowanych przez szkoły średnie, - Współpraca z PPP (w miarę potrzeb) w zakresie indywidualnej pomocy w wyborze szkół średnich, - Prowadzenie doradztwa zawodowego na terenie szkoły,
2. Zapoznanie z technikami relaksacyjnymi, redukującymi napięcie przed egzaminem gimnazjalnym.	<ul style="list-style-type: none"> - Program pracy ucznia przygotowującego się do egzaminu gimnazjalnego.
3. Kształtowanie postaw odpowiedzialności za innych i społecznej użyteczności.	<ul style="list-style-type: none"> - Pomoc koleżeńska w nauce, - Działalność społeczna na rzecz szkoły i środowiska lokalnego, - Propagowanie i praca młodzieży w wolontariacie.

6. DZIAŁANIA ALTERNATYWNE.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Praca w organizacjach działających w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> - Działalność Samorządu Uczniowskiego, - Działalność w PCK, - Działalność w LOP.
2. Zajęcia sportowe.	<ul style="list-style-type: none"> - Udział młodzieży w sekcjach sportowych.
3. Zajęcia pozalekcyjne.	<ul style="list-style-type: none"> - Koła przedmiotowe, - Koła zainteresowań, - Zespół muzyczny,
4. Organizacja imprez masowych.	<ul style="list-style-type: none"> - Wycieczki klasowe, - Wyjścia na spektakle filmowe , - Wyjazdy do teatru, - Dyskoteki szkolne.
5. Organizacja i propagowanie olimpiad, konkursów i zawodów sportowych.	<ul style="list-style-type: none"> - Udział uczniów w konkursach wiedzy, - Udział w konkursach przedmiotowych, - Udział młodzieży w zawodach sportowych.

VI. PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH (SZCZEGÓŁOWY).

1. Zapobieganie paleniu papierosów przez uczniów.

Zadania	Formy realizacji (metody)	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności uczniów za zdrowie swoje i innych.	Spotkania i dyskusje na godzinach wychowawczych, biologii i wychowania do życia w rodzinie dotyczące nikotynizmu, jego szkodliwości i zagrożeniach wynikających z palenia papierosów, wyświetlanie filmu edukacyjnego o szkodliwości palenia papierosów pt. "Palenie papierosów a fizjologia człowieka".	Cały okres realizacji programu	Wychowawcy klas	Wszyscy nauczyciele Nauczyciel WdŻwR	Ankiety
2. Kształtowanie odpowiedzialności za stan własnego zdrowia i innych osób (z uwzględnieniem najbliższej rodziny) - dbałość o harmonijny rozwój psychofizyczny.	Podjęcie działań eliminujących palenie papierosów (przestrzeganie norm i zasad obowiązujących w szkole) Włączenie się w ogólnopolskie akcje prozdrowotne np. " Dzień bez papierosa", Wywiadówka profilaktyczna.	jw.	Wychowawcy, dyrektor, Samorząd Uczniowski	Rodzice, pielęgniarka szkolna, wszyscy pracownicy szkoły	Rozmowa z uczniami, ankiety, obserwacje, dziennik zajęć lekcyjnych
3. Propagowanie stylu życia bez papierosa.	- Gazetki szkolne, - Ulotki.	jw.	Wychowawcy, pedagog szkolny	Wszyscy nauczyciele	Pogadanki i obserwacje

2. Zapobieganie picia alkoholu.

Zadania	Formy realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Termin realizacji	Ewaluacja
1. Podnoszenie kompetencji wychowawczo - profilaktycznych nauczycieli o szkolenia i treningi z zakresu uzależnień.	- Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli, - Pełnienie dyżurów podczas przerw.	Dyrektor, pedagog szkolny	Nauczyciele	Cały rok	Protokoły, tablica informacyjna
2. Ustalenie norm dotyczących zakazu spożywania alkoholu na terenie szkoły, na wycieczkach oraz imprezach organizowanych przez szkołę.	- Opracowanie z udziałem całej społeczności szkolnej zasad i reguł oraz konsekwencji wynikających z ich nie przestrzegania.	Pedagog	Nauczyciele, uczniowie	Wrzesień	

3. Propagowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie wśród młodzieży modelu życia i spędzania wolnego czasu bez alkoholu.	<ul style="list-style-type: none"> – Propozycja zajęć pozalekcyjnych, sportowych, kół zainteresowań oraz innych form zabawy, 	Dyrektor	Nauczyciele	Cały rok szkolny	Dzienniki zajęć, tablice informacyjne
4. Edukacja rodziców w zakresie środków uzależniających, czynników warunkujących powstawanie nałogów.	<ul style="list-style-type: none"> – Spotkania z rodzicami, – Wywiadówki profilaktyczne, – Wskazanie miejsc, w których można uzyskać pomoc. 	Dyrektor	Pedagog, wychowawcy klas	Cały rok szkolny	Dzienniki lekcyjne, broszury, poradniki
5. Promocja postaw i wartości służących powściągliwości i zdrowiu.	<ul style="list-style-type: none"> – Uwzględnianie w tematyce lekcji religii zasad profilaktyki, sensu życia, celów życiowych , – Dyskusje na języku polskim o wzorcach osobowych w literaturze. 	Katechetka	Nauczyciele	Cały rok	Gazetki,
6. Realizacja prozdrowotnego programu wychowawczego, w ramach którego mieści się problematyka alkoholowa. Uczenie umiejętności radzenia z naciskami płynącymi ze strony grupy rówieśniczej i reklamy.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, – Filmy o uzależnieniach, – Warsztaty i treningi uczenia konstruktywnego odmawiania, – Budowanie właściwego wizerunku własnej osoby, – Rozwijanie umiejętności bycia asertywnym i komunikowania się z innymi – konkursy, – Spotkania z pielęgniarką, z pedagogiem, – Pogadanki i dyskusja na lekcjach biologii, chemii, WdZwR 	Wychowawcy klas	Nauczyciele	Cały rok	Zapisy w dzienniku
7. Zachęcanie do przynależności do konstruktywnych grup rówieśniczych.	<ul style="list-style-type: none"> – Propagowanie i praca młodzieży w szkolnym wolontariacie, w SU, PCK, – Grupy wsparcia rówieśniczego i pomocy koleżeńskiej. 	Wychowawcy klas	Nauczyciele	Cały rok	Protokoły, sprawozdania

3. Zapobieganie uzależnieniu młodzieży od narkotyków i dopalaczy

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizator	Ewaluacja
1. Diagnozowanie skali zjawiska zagrożenia uzależnieniami wśród uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> – Anonimowa ankieta przeprowadzona wśród uczniów, 	marzec	Nauczyciele zespołu ds. profilaktyki	Zespół nauczycieli	Ankieta
2. Dostarczenie uczniom wiedzy na temat konsekwencji brania narkotyków i dopalaczy.	<ul style="list-style-type: none"> – Gromadzenie i rozpowszechnianie materiałów i nowoczesnych środków dydaktycznych na temat profilaktyki uzależnień: *ulotki na temat negatywnych skutków zażywania narkotyków i dopalaczy, 	Cały rok	Pedagog Wychowawcy klas	Nauczyciel biologii Wszyscy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych

	<p>*gazetki ściennie z wykorzystaniem plakatów.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tematyka dotycząca narkomanii i dopalaczy realizowana na godzinach do dyspozycji wychowawcy klasy oraz lekcjach biologii i WdZwR - Zorganizowanie konkursu wiedzy uczniów na temat uszkodzeń zdrowia psychicznego i fizycznego wywołanych brakiem narkotyków i dopalaczy - Nasilenie propagandy wizualnej dotyczącej przeciwdziałania narkomanii: <ul style="list-style-type: none"> • dyskusje, • projekcje filmów z wykorzystaniem edukacyjnych kaset video: „Alkohol i narkotyki. Pomyśl zanim będzie za późno”, „Epitafium dla narkomana” „Jak leki i narkotyki wpływają na nasz organizm”, 	Według harmonogramu		nauczyciele	
3. Wsparcie (konsultacje) ze strony specjalistów.	<ul style="list-style-type: none"> - Korzystanie z doświadczeń specjalistów poprzez: <ul style="list-style-type: none"> *pozyskiwanie współpracowników z Poradni Pedagogiczno - Psychologicznej, *indywidualne konsultacje uczniów z pedagogiem szkolnym. 	Według potrzeb	Pedagog	Nauczyciele	Sprawozdanie z pracy pedagoga szkolnego
4. Upowszechnienie wśród uczniów znajomości zachowań asertywnych.	<ul style="list-style-type: none"> - Uczenie umiejętności odpierania nacisków zewnętrznych skłaniających do zażywania narkotyków i dopalaczy – w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy klasy. 	Cały rok	Pedagog	Wychowawcy klas i pozostali nauczyciele	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
5. Utrudnienie uczniom dostępu do środków psychoaktywnych.	<ul style="list-style-type: none"> - Zabezpieczenie szkoły przed wnoszeniem i handlem narkotykami i dopalaczami na jej terenie. 	Na bieżąco	Dyrektor szkoły	Nauczyciele dyżurni	
6. Dbalność o rozwój wiedzy i umiejętności zawodowych nauczycieli dotyczących problematyki związanej z zażywaniem narkotyków i dopalaczy.	<ul style="list-style-type: none"> - Zorganizowanie form doskonalenia zawodowego na temat zagrożeń uzależnieniami i ich profilaktyki: <ul style="list-style-type: none"> *konferencje, *szkolenia. 	Według planu pracy szkoły	Dyrektor szkoły	Pedagog	Zapis w księdze protokołów
7. Pedagogizacja rodziców w zakresie profilaktyki uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> - Uwrażliwienie rodziców na postawy i zachowanie dzieci, - Dostarczenie informacji, jak powinni zachować się w sytuacjach wymagających interwencji poprzez: <ul style="list-style-type: none"> *ulotki, *pogadanki, 	Cały rok	Pedagog	Wychowawcy klas	Ankieta

4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy i agresji.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizator	Ewaluacja
1. Kształtowanie poczucia własnej wartości i godności.	Rozmowy na godzinach wychowawczych dotyczące dysfunkcji emocjonalnej.	Cały okres realizacji programu	Wychowawcy klas	Wszyscy nauczyciele	Dziennik lekcyjny
2. Rozbudzenie wrażliwości i poczucia odpowiedzialności za relacje międzyludzkie.	Zajęcia dydaktyczne (godz. wychowawcza) poszerzające świadomość, uczące współżycia w grupie.	jw.	Wychowawcy klas	Wszyscy nauczyciele	Obserwacje
3. Uświadomienie uczniom skutków prawnych związanych z występowaniem agresji	Spotkanie uczniów z przedstawicielem policji.	jw.	Pedagog szkolny, wychowawcy	Wszyscy nauczyciele	Lista obecności
4. Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom na terenie szkoły.	Przestrzeganie procedur dotyczących zasad współżycia.	Cały okres realizacji programu	Dyrektor	Wychowawcy, pedagog szkolny	Dokumentacja szkoły
5. Stworzenie atmosfery życzliwości, zrozumienia i szacunku dla drugiego człowieka.	Przestrzeganie zasad współżycia opartego na godności i poszanowaniu wzajemnych praw.	jw.	Wszyscy pracownicy	Wszyscy pracownicy	Obserwacja

5. Zapobieganie wagarom.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1. Przeprowadzenie wywiadu pedagogicznego na temat opuszczania godzin lekcyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> – Przeprowadzenie pogadanki na temat niebezpieczeństw i skutków związanych z wagarowaniem, – Przeprowadzenie ankiet w ramach klasy, związanych z przyczynami opuszczania zajęć lekcyjnych, – Indywidualne rozmowy z uczniami często opuszczającymi zajęcia, – Indywidualne rozmowy z rodzicami tychże uczniów. 	Rok szkolny	Wychowawcy klasy	Pedagog szkolny ds. programu profilaktyki,	Dziennik lekcyjny, ankiety
2. Organizowanie pomocy uczniom mającym problemy z opanowaniem materiału nauczania.	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie w ramach zespołów klasowych i pozaklasowych pomocy koleżeńskiej uczniom mającym problemy z opanowaniem materiału, – Umożliwienie uczniom nie radzącym sobie z opanowaniem materiału zaliczenia go w późniejszym, umówionym terminie. 	Rok szkolny, w miarę potrzeb	Wychowawca Nauczyciele uczący danego przedmiotu	Pedagog szkolny	Dziennik lekcyjny

3. Konsekwentne rozliczanie uczniów z nieobecności na zajęciach lekcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - Bieżące reagowanie na nieobecność uczniów, - Rozmowy z rodzicami. 	Rok szkolny	Wychowawca Nauczyciele uczący danego przedmiotu	Pedagog szkolny	Dziennik lekcyjny
4. Zapobieganie anonimowości ucznia w danym zespole klasowym.	<ul style="list-style-type: none"> - Przeprowadzanie zajęć integrujących zespół klasowy, - Angażowanie wszystkich uczniów w przedsięwzięcia na rzecz klasy, szkoły, środowiska. 	Rok szkolny	Wychowawca	Nauczyciele uczący, pedagog	Dziennik lekcyjny

6. Ochrona młodzieży przed stresem i jego skutkami.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1. Przeprowadzenie pogadanek na temat istoty stresu.	<ul style="list-style-type: none"> - Przeprowadzenie ankiet dotyczących przyczyn stresu, - Przeprowadzenie lekcji wychowawczych na temat stresu (opracowanie scenariuszy lekcji na temat metod radzenia sobie ze stresem). 	Rok szkolny	Zespół ds. programu profilaktyki Wychowawcy	Pedagog szkolny	Ankiety
2. Monitorowanie szczególnie stresogennych sytuacji w życiu szkolnym przez nauczycieli i wypracowanie metod ich eliminowania.	<ul style="list-style-type: none"> - Przeprowadzenie ćwiczeń antystresowych dostosowanych do mogących zaistnieć problemów – w środowisku szkolnym, rodzinnym. 	W miarę potrzeb	Wychowawca	Nauczyciele uczący	

7. Zapobieganie wczesnej inicjacji seksualnej.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizator	Ewaluacja
1. Uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z wczesnej inicjacji seksualnej.	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie i realizacja tematyki godzin do dyspozycji wychowawcy klasy dotyczących AIDS oraz innych chorób przenoszonych drogą płciową, - Uruchomienie propagandy wizualnej w związku z obchodami Światowego Dnia Walki z AIDS: *ulotki, *gazetka ścienna „AIDS: wszystkie, co powinieneś wiedzieć”, - Diagnozowanie skali wiedzy uczniów na temat HIV i AIDS. 	Grudzień	Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie	Wszyscy nauczyciele,	Zapisy w dziennikach lekcyjnych Ankieta
2. Zapoznanie uczniów z naturalnymi metodami planowania rodziny i antykoncepcją.	<ul style="list-style-type: none"> - Lekcje biologii i wychowania do życia w rodzinie 	Według planu zajęć	Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie	Wychowawcy klas	Zapisy w dziennikach lekcyjnych

3. Kształtowanie prawidłowego stosunku młodzieży do wartości i norm moralnych i etycznych oraz kultury zachowania w kontaktach z rówieśnikami.	– Tematyka realizowana na godzinach do dyspozycji wychowawcy klasy,	Według planu pracy wychowawcy klasy	Wychowawcy klas Nauczyciel przygotowania do życia w rodzinie	Inni nauczyciele	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
4. Konsultacje ze specjalistą.	– Kierowanie do specjalistycznych placówek, – Indywidualne konsultacje z pielęgniarką i pedagogiem szkolnym.	Według potrzeb	Pedagog	Wychowawcy klas Pielęgniarka	Sprawozdanie z pracy pedagoga szkolnego

8. Zapobieganie używaniu wulgaryzmów.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Osoby realizujące, instytucje wspomagające	Ewaluacja i monitoring
1. Kształtowanie praktycznych umiejętności komunikacyjnych, uwalniania ocen i sądów spod wpływu emocji i umiejętności opanowania emocji.	Lekcje wychowawcze	Rok szkolny	Wychowawcy klas	Nauczyciele	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
2. Kształtowanie postaw akceptacji dla innych kultur bez umniejszania wartości własnej kultury.	Lekcje wychowawcze	Rok szkolny	Wychowawcy klas	Nauczyciele	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
3. Kształtowanie poprzez literaturę piękną wrażliwości uczuciowej i umiejętności kontaktowania się z drugim człowiekiem.	Lekcje języka polskiego	Rok szkolny	Nauczyciele języka polskiego	Nauczyciele	
4. Kształtowanie postaw moralnych i myślenia wartościującego poprzez analizę postaw życiowych bohaterów literackich.	Lekcje języka polskiego	Rok szkolny	Nauczyciele języka polskiego	Nauczyciele	
5. Stworzenie młodzieży okazji do publicznego wypowiedzenia się. Zachęcanie ich do udziału w dyskusji, do otwartego wypowiedzenia swoich poglądów, ale jednocześnie uczenie umiejętności słuchania innych oraz poszanowania ich poglądów.	Wszystkie przedmioty	Rok szkolny	Wychowawcy klas	Wszyscy nauczyciele	
6. Uczenie młodzieży dobrych manier.	Lekcje wychowawcze	Rok szkolny	Wychowawcy klas	Wszyscy nauczyciele	

7. Zwiększanie zdolności utrzymywania pozytywnych kontaktów interpersonalnych uczeń – uczeń, uczeń – nauczyciel, uczeń – rodzic.	Lekcje wychowawcze	Rok szkolny	Wychowawcy klas	Wszyscy nauczyciele	
8. Rozwijanie kompetencji wychowawczych.	Program aktywacji profesjonalnej nauczycieli - wychowawców	Rok szkolny	Dyrektor szkoły	Instytucje wspomagające	

9. Zapobieganie próbom samobójczym.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Osoby realizujące, instytucje wspomagające	Ewaluacja i monitoring
1. Diagnoza środowiska poprzez przeprowadzanie na lekcjach wychowawczych pogadanek.	Lekcje wychowawcze	Rok szkolny	Pedagog szkolny	Wychowawcy klas	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
2. Sposoby radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.	Upowszechnianie materiałów edukacyjnych, lekcje wychowawcze	Rok szkolny	Wychowawcy klas	Nauczyciele	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
3. Współpraca z instytucjami wspomagającymi pracę szkoły.	Współpraca z: - Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Opatowie; - Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną; - Sądem Rejonowym; - Policją	Rok szkolny	Dyrektor	Nauczyciele Pedagog szkolny	
4. Objęcie nauczycieli radą szkoleniową dotyczącą prób samobójczych wśród młodzieży.	Szkolenie Rady Pedagogicznej		Dyrektor	Instytucja przeprowadzająca szkolenie	Zapisy w Księdze Protokołów
5. Edukacja rodziców służąca uświadomieniu im sposobów rozpoznawania wśród ich dzieci sytuacji ryzykownych i alarmujących	Wywiadówki profilaktyczne, materiały edukacyjne pozyskiwane z Internetu	Rok szkolny	Dyrektor	Wychowawcy klas, pedagog szkolny	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
6. Pedagogizacja rodziców – zaspokojenie potrzeb psychicznych dziecka (miłość, akceptacja, szacunek, troska) podstawą wychowania.	Zebrania rodzicielskie	Rok szkolny	Pedagog szkolny	Pedagog, wychowawcy klas	

8. Pomoc uczniom przeżywającym kryzys.	Lekcje wychowawcze, indywidualny kontakt z uczniem	Rok szkolny	Pedagog	Nauczyciele	
9. Oddziaływania wychowawcze zmierzające do podwyższenia samooceny uczniów, poznania samego siebie i radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych: *młodzież – dorośli (wzajemne kontakty; konflikt pokoleń, mit czy fakt?), *kim jestem, jaki posiadam potencjał twórczy? *umiejętność rozwiązywania konfliktów, *umiejętność komunikowania się, *odkrywanie własnej godności i wartości, *uczucia – przyjaźń, sympatia, miłość, *problemy szkolne uczniów.	Godziny wychowawcze, indywidualna praca z uczniem filmy video	Rok szkolny	Pedagog szkolny	Wychowawcy klas, pedagog szkolny	
10. Uczenie umiejętności obrony przed naciskiem otoczenia – umiejętności odmawiania, asertywności.	Godziny wychowawcze z elementami treningu asertywności	Rok szkolny	Dyrektor	Wychowawcy klas	
11. Rozbudzanie gotowości poświęcania interesów osobistych na rzecz innych.	Wolontariat	Rok szkolny	Dyrektor	Wychowawcy	
12. Pokazanie młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Udział młodzieży w kołach zainteresowań, zajęciach pozalekcyjnych, zajęciach sportowych	Rok szkolny	Dyrektor	Nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjne	

9. Propagowanie wśród uczniów zdrowego odżywiania się.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Osoby realizujące, instytucje wspomagające	Ewaluacja i monitoring
1.Ukazanie wpływu zdrowego odżywiania oraz urozmaiconej diety się na organizm człowieka.	Lekcje biologii. Opracowanie zasad zdrowego żywienia człowieka.	Rok szkolny	Nauczyciel biologii	Nauczyciele	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
2.Choroby i zaburzenia człowieka będące skutkiem nieprawidłowego odżywiania.	Lekcje biologii.	Rok szkolny	Nauczyciel biologii	Nauczyciele	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
3.Ruch to zdrowie	Lekcje w-f Rajdy i wycieczki rowerowe. Wyjazdy na basen i narty.	Rok szkolny	Nauczyciele wychowania fizycznego	Wychowawcy klas	Zapisy w dziennikach lekcyjnych

4.Propagowanie zdrowego odżywiania się na stołówce szkolnej.	Propagowanie zdrowych posiłków zgodnych z wymogami.	Rok szkolny	Pracownicy stołówki szkolnej.	Nauczyciele	
--	---	-------------	-------------------------------	-------------	--

VII. OCZEKIWANE EFEKTY PROFILAKTYKI PIERWSZORZĘDOWEJ.

1. Uczniowie mają szeroką wiedzę o:

- Problemach uzależnień i ich skutkach,
- Niebezpieczeństwie używania środków chemicznych, leków i alkoholu, dopalaczy,
- Wpływie środków odurzających na różne formy aktywności człowieka (nauka, praca, sport),
- Skutkach prawnych, społecznych i ekonomicznych używania środków odurzających,
- Placówkach interwencyjnych dla osób zagrożonych lub uzależnionych,
- Możliwościach alternatywnych spędzania czasu wolnego,
- Wpływie zdrowego żywienia na organizm człowieka,
- Skutkach wczesnej inicjacji seksualnej,
- Sposobach radzenia sobie ze stresem,
- Aktach prawnych regulujących życie szkoły.

2. Zmiany w postawach i zachowaniu. Uczeń:

- Posiada ukształtowane zasady moralne i rozróżnia zagrożenia, jakie człowiek napotyka w swym życiu,
- Przyjął prawidłową postawę wobec używania środków odurzających,
- Zmienił postawę wobec odurzających się rówieśników,
- Rozumie istotę presji rówieśników i potrafi się jej przeciwstawić,
- Nawiązuje przyjaźń z rówieśnikami zachowującymi wolność od środków odurzających,
- Ma poczucie własnej wartości i wie jak pracować nad jej podniesieniem,
- Posiada prawidłową motywację do pokonywania trudności,
- Zna zasady dobrej komunikacji,
- Potrafi określić i nazwać pozytywne i negatywne emocje,
- Rozumie, czym jest stres i wie, jak sobie z nim radzić,
- Zna sposoby rozwiązywania konfliktów i osiągnięcia kompromisu,
- Rozumie istotę zachowań asertywnych.

3. Aktywność alternatywna uczniów. Uczeń:

- Włącza się do realizacji programów profilaktycznych,
- Angażuje się w programy wsparcia rówieśniczego i pomocy koleżeńskiej,

- Uczestniczy w formach aktywności wykluczających używanie środków odurzających,
- Pełni funkcje społeczne w szkole,
- Podejmuje działania o charakterze wolontarystycznym.

4. Pozytywne zmiany w funkcjonowaniu szkolnym. Uczeń:

- Osiąga pozytywne wyniki w nauce,
- Podejmuje wartościowe działania edukacyjne, np.: konkursy, olimpiady, turnieje,
- Uczestniczy w zajęciach sportowych lub innych nadobowiązkowych działaniach pozalekcyjnych,
- Nie opuszcza zajęć szkolnych,
- Pomaga słabszym uczniom w nauce,
- Przestrzega postanowień Statutu.

VIII. DZIAŁANIA SKIEROWANE DO RODZICÓW.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Informowanie rodziców o pracach szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie rodziców ze Statutem Szkoły (w tym WSO), Programem Wychowawczym, Programem Profilaktycznym, - Organizacja Dni Otwartych Szkoły.
2. Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> - Informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu na zebraniach rodzicielskich, - Indywidualne spotkania rodziców z wychowawcą, - Indywidualne spotkania rodziców z pedagogiem, - Pisma informujące o obniżonej frekwencji, - Indywidualne rozmowy rodziców z dyrektorem szkoły.
3. Współpraca z rodzicami.	<ul style="list-style-type: none"> - Pomoc rodziców w organizowaniu imprez szkolnych, - Systematyczna współpraca z Radą Rodziców.
4. Pedagogizacja rodziców.	<ul style="list-style-type: none"> - Spotkania ze specjalistami zajmującymi się profilaktyką, - Spotkania z pedagogami.

IX. DZIAŁANIA SKIEROWANE DO NAUCZYCIELI.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Propagowanie kursów i szkoleń.	– Informowanie nauczycieli o kursach, szkoleniach i konferencjach organizowanych poza szkołą.
2. Organizowanie wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego.	– Organizowanie szkoleń i warsztatów dla Rady Pedagogicznej na terenie szkoły.
3. Propagowanie literatury dotyczącej profilaktyki uzależnień.	– Pozyskiwanie i udostępnianie materiałów dotyczących profilaktyki uzależnień.

X. OBOWIĄZKI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA REALIZACJĘ PROGRAMU PROFILAKTYKI.

1. OBOWIĄZKI DYREKTORA:

- Zakłada, że w jego szkole profilaktyka musi być spójna z funkcją wychowania,
- Posiada wiedzę w zakresie profilaktyki,
- Umacnia pozytywne relacje interpersonalne w szkole,
- Premiuje doskonalących się nauczycieli,
- Zachęca młodzież do udziału w działaniach profilaktycznych,
- Włącza rodziców do współpracy w tworzeniu i realizacji szkolnych programów: wychowawczego i profilaktycznego,
- Wspiera finansowo i realizuje działania profilaktyczne w swojej szkole,
- Koordynuje i monitoruje przebieg realizacji planu profilaktyczno – wychowawczego szkoły.

2. OBOWIĄZKI PEDAGOGA SZKOLNEGO:

- Diagnozuje problemy wychowawcze szkoły,
- Wspiera wychowawców i pozostałych pracowników szkoły w realizacji zadań profilaktyczno – wychowawczych,
- Propaguje treści i programy profilaktyczne,
- Pełni indywidualną opiekę pedagogiczną nad uczniami potrzebującymi takiej opieki,
- Wspiera dyrektora szkoły w organizowaniu działań profilaktycznych,
- Bierze udział w wewnątrzszkolnym doskonaleniu (szkoleniowe posiedzenia Rady Pedagogicznej),
- Odpowiada za pedagogizację rodziców,
- Systematycznie doskonali się w zakresie wychowania i profilaktyki,

3. OBOWIĄZKI NAUCZYCIELI I WYCHOWAWCÓW:

- Promują zdrowy styl życia i wartościowe formy spędzania wolnego czasu,
- Utrzymują osobowe relacje z uczniami poprzez indywidualne rozmowy i konsultacje,
- Współpracują z pedagogiem szkolnym,
- Konstruktywnie współpracują z gronem pedagogicznym oraz z pozostałymi pracownikami szkoły,
- Doskonalą się osobowościowo,
- Dostrzegają indywidualność ucznia, indywidualizują oddziaływania,
- Mają pozytywne relacje z rodzicami, potrafią pozyskać rodziców do współpracy,
- Realizują program wychowawczy i program profilaktyczny,
- Doskonalą się zawodowo.

4. OBOWIĄZKI RODZICÓW:

- Mają dobry kontakt ze szkołą i szeroko rozumianym środowiskiem dziecka,
- Aktywnie współpracują ze szkołą, dzieląc odpowiedzialność za podejmowane wspólnie oddziaływania profilaktyczno – wychowawcze i opiekuńcze,
- Zdobывают wiedzę na temat potrzeb dzieci, zagrożeń wieku dojrzewania i sposobów przeciwdziałania im,
- Stanowią wzór osobowy dla dziecka,
- Dbają o dobry kontakt z dzieckiem.

XI. ZADANIA SZKOŁY W ZAKRESIE PROFILAKTYKI DRUGORZĘDOWEJ.

Profilaktyka drugorzędowa adresowana jest do grup uczniów o wysokim ryzyku dysfunkcjonalności, u których występują liczne lub poważne problemy osobiste, rodzinne, szkolne, a działania informacyjne i edukacyjne już nie wystarczają. Niezbędna staje się głębsza interwencja poprzedzona specjalistyczną diagnozą pozwalającą określić stopień zagrożenia oraz charakter i głębokość problemów psychologicznych, rodzinnych czy szkolnych.

Celem tej profilaktyki jest umożliwienie młodzieży wycofania się z ryzykownych zachowań.

Do grupy „wysokiego ryzyka” zaliczamy osoby, które:

- a) Żyją w złych warunkach ekonomicznych,
- b) Wychowywane są w rodzinach patologicznych,
- c) Doświadczły przemocy fizycznej lub psychicznej,
- d) Doświadczły przez dłuższy czas bólu fizycznego (choroby, urazy),
- e) Osoby, u których pojawiły się w zachowaniu następujące symptomy:
  - Defekty w zakresie możliwości intelektualnych,
  - Defekty w zakresie zdrowia somatycznego,
  - Dysfunkcjonalność w zakresie psychicznym,
  - Zachowania agresywne, posługiwanie się wulgaryzmami,
  - Wagary,
  - Ucieczki z domu,
  - Podejmowały próby samobójcze,
  - Utrzymują kontakty z rówieśnikami odurzającymi się lub z grupami, w których normą są zachowania dysfunkcyjne,
  - Mają za sobą próby ze środkami odurzającymi,
  - Podjęły zbyt wcześnie inicjację seksualną.

W przypadku stwierdzenia zachowań nagannych (na podstawie rozmowy z wychowawcą, wizyty domowej) pedagog lub dyrektor szkoły (ewentualnie wspólnie) podejmują działania zmierzające do zminimalizowania ich skutków, przewycięzania zachowań destrukcyjnych i obniżenia prawdopodobieństwa wystąpienia ich w przyszłości (tzw. profilaktyka objawowa).

Są to:

- a) Działania interwencyjne (kierowanie do specjalistycznych poradni, lekarzy, na zajęcia grup terapeutycznych),
- b) Namowa – najłagodniejsza forma przymusu,
- c) Nakaz – jest poleceniem do bezwzględного wykonania,
- d) Zakaz – jest poleceniem czegoś zabraniającym,
- e) Kara statutowa – ma powstrzymać zachowania sprzeczne z normami regulaminowymi i wpłynąć na poprawę postępowania ucznia naruszającego te normy,
- f) Przegrupowanie indywidualne i zbiorowe (chodzi o rozbitcie grupy nieformalnej, np. zmiana klasy, szkoły).

W ramach wczesnej interwencji bezpośrednie działania prowadzi:

- a) Pedagog szkolny (indywidualne rozmowy, współpraca z rodziną i z wychowawcą klasy, kierowane do specjalistycznych poradni),
- b) Grupa rówieśnicza (pomoc w nauce, wsparcie itp.),
- c) Profesjonaliści (pracownicy instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny):

- Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna,
- Sąd dla Nieletnich.

XII. ZADANIA SZKOŁY W ZAKRESIE WZMACNIANIA CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH.

W Samorządowym Zespole Szkół Nr 1 w Opatowie szczególny nacisk kładzie się na wcześniejsze zapobieganie czynnikom destrukcyjnym, jak również duży nacisk kładzie się na rozwijanie czynników chroniących.

Należą do nich:

1. Silna więź rodzinna.
2. Zainteresowanie nauką szkolną.
3. Praktyki religijne.
4. Poszanowanie praw, norm, wartości i autorytetów.
5. Przynależność do konstruktywnych grup rówieśniczych (wskazanie właściwych sposobów spędzania czasu wolnego, właściwy wybór kolegów, praca na rzecz innych).
6. Pomoc materialna (zapobieganie problemom ekonomicznym).
7. Pomoc w nauce (likwidacja źródeł stresu).

CZYNNIKI CHRONIĄCE	WZMACNIANIE CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH
1. Rozwijanie silnej więzi rodzinnej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja wspólnych spotkań z rodzicami i uczniami. 2. Włączanie rodziców do organizacji wycieczek, prac na rzecz szkoły. 3. Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy relacji między rodzicami a dorastającymi dziećmi. 4. Prelekcja dla rodziców na temat: „Zapobieganie konfliktom między rodzicami a dorastającymi dziećmi”. 5. Stosowanie listów pochwalnych do rodziców za wychowywanie dziecka, które ma szczególne osiągnięcia oraz za pomoc szkole.
2. Rozwijanie zainteresowań nauką i szkołą.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działalność szkół przedmiotowych i kół zainteresowań. 2. Ekspozowanie uczniów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce i w konkursach przedmiotowych. 3. Organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi. 4. Spotkania z absolwentami szkoły. 5. Kierowanie wniosków o stypendium dla wybitnych uczniów. 6. Oceny celujące dla uczniów biorących udział w konkursach i wykraczających wiedzą.
3. Praktyki religijne.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyczne prowadzenie lekcji religii. 2. Przygotowanie ciekawych form zajęć na rekolekcje dla młodzieży z uwzględnieniem profilaktyki. 3. Organizacja klasowych i szkolnych spotkań religijnych. 4. Udział młodzieży w konkursach wiedzy religijnej. 5. Uwzględnienie w tematyce lekcji religii profilaktyki, celów życiowych, sensu życia itp.

4. Poszanowanie praw, norm, wartości i autorytetów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły, WSO, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki. 2. Dyskusje na godzinach wychowawczych o znaczeniu statutu i regulaminów. 3. Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy praw dziecka, ucznia, człowieka. 4. Spotkania z Policją. 5. Przyzwyczajanie uczniów do samooceny w ramach ocen z zachowania. 6. Wyróżnianie uczniów za pracę na rzecz innych.
5. Zachęcanie do przynależności do konstruktywnych grup społecznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wybory do SU i działalność w tej organizacji. 2. Nagradzanie uczniów pracujących społecznie. 3. Praca w szkolnych organizacjach i wolontariacie. 4. Współpraca młodzieży z Miejskim Domem Kultury w Opatowie. 5. Propagowanie zajęć alternatywnych.
6. Zapobieganie niedostatkom ekonomicznym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wypożyczanie podręczników z biblioteki. 2. Dofinansowanie zakupu podręczników. 3. Sfinansowanie bądź dofinansowanie biednym uczniom opłaty za obiady w stołówce. 4. Dofinansowanie wycieczek szkolnych dla uczniów mających trudną sytuację materialną. 5. Zwolnienie w/w uczniów z opłaty za film lub spektakl teatralny. 6. Zwolnienie uczniów mających trudną sytuację materialną z opłaty na ubezpieczenie. 7. Kierowanie do GOPS.
7. Zapobieganie niepowodzeniom dydaktycznym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc szkolna wewnątrzklasowa. 2. Indywidualne konsultacje z nauczycielem.

XIII. FORMY WSPÓLPRACY Z RODZICAMI W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW MŁODZIEŻY.

Szkoła współpracuje z rodzicami w realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych.

1. Zbiorowe formy współpracy:

- Spotkania, tzw. wywiadówki (dotyczą przekazania informacji o osiągnięciach uczniów w nauce i zachowaniu),
- Spotkania poświęcone pedagogizacji rodziców (dotyczące problemów wychowania i profilaktyki),
- Spotkania rodziców z dyrektorem szkoły.

2. Indywidualne formy współpracy (stanowią uzupełnienie i wzbogacają kontakty zbiorowe):

- Konsultacje rodziców z wychowawcą, nauczycielem przedmiotu, pedagogiem, dyrektorem,
- Korespondencje (za pomocą listów i pism informujących oraz zeszytów uczniowskich),
- Rozmowy telefoniczne.

XIV. PROCEDURA INTRWENCYJNA.

W przypadku:

1. Znalezienia narkotyku lub dopalacza (np. pod ławką, w toalecie, szatni, na boisku):

- Poinformować dyrektora szkoły, wicedyrektora lub (gdy poprzedni są nieobecni) pedagoga,
- Zabezpieczyć narkotyk,
- Dyrektor, wicedyrektor lub pedagog wzywa Policję (telefonicznie), w celu zabezpieczenia środka i spisania protokołu.

2. Zauważenia u ucznia środka odurzającego:

- Jeśli uczeń ma mniej niż 18 lat – natychmiast wezwać rodziców,
- Poinformować dyrektora, wicedyrektora lub gdy poprzedni są nieobecni, pedagoga oraz wychowawcę,
- Zabezpieczyć środek przy świadkach,
- Poinformować rzeczowo rodziców o zaistniałej sytuacji, zlecić wykonanie badań i przedstawienia ich wyników w szkole,
- Wezwać (jeśli to wskazane i możliwe) specjalistę z poradni lub punktu konsultacyjnego lub wskazać rodzicom adresy najbliższych placówek pomagających uczniom,
- W porozumieniu z dyrektorem wezwać Policję, aby zabezpieczyć narkotyk.

3. Stwierdzenia u ucznia objawów odurzenia:

- Nie pozostawiać go samego,
- Poinformować wychowawcę, pedagoga, dyrektora,
- Natychmiast wezwać rodziców (opiekunów ucznia), zmobilizować ich do wykonania badań i przedstawienia ich wyników w szkole oraz podjęcia działań w kierunku pomocy dziecku,
- W przypadku zagrożenia zdrowia i życia zapewnić opiekę pielęgniarki szkolnej lub wezwać pogotowie ratunkowe (tel. 999).

4. Stwierdzenia u ucznia utraty przytomności lub zapaści po środkach odurzających:

- Wezwać pielęgniarkę, pedagoga (przez osoby trzecie),
- Wezwać pogotowie (tel. 999) przez osoby trzecie,
- Udzielić pierwszej pomocy zgodnie z zasadami.

5. Podejrzenia, że uczeń bierze narkotyki/dopalacze:

- Poinformować o swoich spostrzeżeniach pedagoga szkolnego i dyrektora,
- Poprosić (telefonicznie bądź listownie) rodziców o natychmiastowy kontakt ze szkołą,
- Umówić spotkanie „trójkąta” (rodzic+wychowawca+pedagog), zlecić wykonanie badań i przedstawienie ich wyników w szkole,
- Nie być pobłażliwym, ale zachować dyskrecję (w stosunku do innych uczniów).

XV. INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE SZKOŁĘ W DZIAŁANIACH PROFILAKTYCZNYCH.

NAZWA INSTYTUCJI	TELEFON
1. PORADNIA PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNA w OPATOWIE	
2. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE	
3. GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	
4. KOMENDA POWIATOWA POLICJI	
5. POWIATOWA STACJA SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNA	
6. PUNKT ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	
7. PORADNIA ZDROWIA PSYCHICZNEGO	
8. SĄD REJONOWY KURATORZY RODZINNI i NIELETNICH	

XVI. EWALUACJA PROGRAMU.

Cel ogólny ewaluacji:

Podniesienie efektywności pracy szkoły.

Cel szczegółowy:

Wprowadzenie zmian do kolejnych edycji działań na podstawie wniosków z ewaluacji.

Obiekt ewaluacji	Pytania kluczowe	Kryteria ewaluacji	Metody	Próba	Monitorowanie
Funkcjonowanie programu profilaktyki.	*Czy program profilaktyki uwzględnia przepisy prawa oświatowego?	Zgodność z obowiązującymi przepisami.	Analiza dokumentów	Wszyscy uczniowie i uczestnicy programu	Dyrektor Szkoły Pedagog Nauczyciele Wychowawcy klas
	*Jaka jest znajomość programu profilaktyki?	Znajomość programu profilaktyki.	Ankieta	Uczniowie, nauczyciele, rodzice	
	* Czy główne założenia programu są akceptowane przez wszystkich zainteresowanych uczniów, nauczycieli i rodziców?	Realizacja założonych w programie celów.	Ankieta	Wszyscy uczniowie	
	*Czy i w jaki sposób są realizowane założone w programie cele?	Adekwatność założeń programu do potrzeb i oczekiwań.	Obserwacja, analiza dokumentów	Wszyscy uczniowie	
	*W jaki sposób program wpływa na rozwój ucznia w sferze psychofizycznej i aksjologicznej?		Obserwacja, wywiad	Wszyscy uczniowie	
	* Czy uczniowie mają podstawową wiedzę dotyczącą skutków palenia tytoniu, picia alkoholu i używania innych środków odurzających (narkotyków i dopalaczy)?	Posiadanie przez uczniów wiedzy dotyczącej skutków palenia tytoniu, picia alkoholu i używania innych środków odurzających. Nabycie prawidłowych postaw wobec używania środków odurzających.	Ankieta	Wszyscy uczniowie	
	*Czy uczniowie potrafią powstrzymać się od używania w/w środków? Jeśli zaś wcześniej systematycznie ich		Obserwacja, ankieta	Wszyscy uczniowie	

	używali, to czy teraz używają ich mniej?				
	*Czy uczniowie mają konstruktywne sposoby wyrażania emocji i uczuć?	Stosowanie przez uczniów konstruktywnych sposobów wyrażania emocji i uczuć.	Obserwacja	Wszyscy uczniowie	
	*Czy uczniowie mają wykształconą postawę akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań ludzi?	Posiadanie przez uczniów postawy akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań innych ludzi.	Wywiad, obserwacja	Wszyscy uczniowie	
	*Czy uczniowie mają wykształcone postawy szacunku dla mienia własnego, cudzego i społecznego?	Szanowanie przez uczniów mienia własnego, cudzego i społecznego.	Obserwacja	Wszyscy uczniowie	
	*Czy poprawiła się frekwencja uczniów w szkole?	Wyższa frekwencja na zajęciach lekcyjnych.	Obliczanie frekwencji	Wszyscy uczniowie	
	*Czy uczniowie nie używają wulgaryzmów bądź używają ich mniej?	Posługiwanie się przez młodzież poprawną polszczyzną.	Obserwacja	Wszyscy uczniowie	
	*Czy uczniowie posiadli wiedzę dotyczącą zagrożeń wynikających z wczesnej inicjacji seksualnej?	Uczniowie posiadający wiedzę dotyczącą zagrożeń wynikających z wczesnej inicjacji seksualnej.	Ankieta	Wszyscy uczniowie	
	*Czy uczniowie mają wiedzę na temat istoty stresu, jego objawów i uwarunkowań?	Uczniowie posiadają wiedzę na temat istoty stresu, jego objawów i uwarunkowań	Rozmowa	Wszyscy uczniowie	
	*Czy uczniowie zdobyli wiedzę na temat jak zdrowo się odżywiać?	Uczniowie wiedzą jak zdrowo się odżywiać, znają zasady zdrowego żywienia.	Ankieta	Wszyscy uczniowie	